

«ЗДРАВІЕ» излиза три пѣти въ мѣсець: на 1-о, 10-о и 20-о число. Цѣната му е за година десетъ лева въ България и двѣнайсетъ лева за въ странство. — Абонатитѣ се адресиратъ на право до редакцията, въ гр. Варна, същевременно като предплатятъ съ пощенскій записъ или бонъ (а не въ марки). — Обявления се приематъ съ плата по 30 стот. за единъ рѣдъ петитъ.

ЗДРАВІЕ

За всѣка напечатана въ «ЗДРАВІЕ» оригинална статия редакцията плаща по петъ стотинки за всѣкий рѣдъ. — За промѣняване адреситѣ на спомоществателя се плаща 40 стотинки, безъ които адреса не се промѣнява. Заявления за неполучаването на нѣкой брой трѣба да се правятъ не по-късно слѣдъ получаването на слѣдующий брой; въ противенъ случай се оставатъ безъ послѣдствие.

ОБЩЕДОСТЪПЕНЪ МЕДИЦИНСКИЙ И ХИГИЕНИЧЕСКИЙ ВѢСТНИКЪ

Per noctem ad lucem!

Отъ мрака къмъ свѣтъ!

СЪДЪРЖАНИЕ: *Върху нѣкои хигиенически предразсѣдци, вредни за здравіето. Отъ д-ра А. Розенталя. — За винопроизводството и за нѣкои Сѣверно-Българскитѣ вина (край). Отъ А. Тэарменъ и А. Найденовичъ. — Върху хеморроиди и хеморроидически болести. Отъ доктора Яни Валинда. — Лѣкуване на холерата (край). Прев. В. Долукойски. — Смиль. — Отивори. — Обявление. — Отъ редакцията.*

Върху нѣкои хигиенически предразсѣдци, вредни за здравіето.

Отъ д-ра А. Розенталя,
въ Разградъ.

Вижда се, че предразсѣдцитѣ въобще съставляватъ неизбѣжно свойство на човѣческата природа, защото тѣзи сж, които преимущественно наводняватъ исторіята на цѣлото човѣчество. Исклучения отъ този всеобщъ законъ, сирѣчь хора, които *няматъ никакви предразсѣдци*, съставляватъ до толкова рѣдки явления, щото исторіята на човѣческия прогресъ ги брои на прѣсти.

Предразсѣдцитѣ, които още отъ люлката тѣжатъ върху човѣка, сж разнообразни. Тѣ биватъ: *религиозни* — когато човѣкъ мисли, че неговата религия е най-добрата отъ всѣкитѣ други и само тя води къмъ спасение; биватъ *политически предразсѣдци* — когато човѣкъ мисли, че извѣстно господарствено управление единственно може да води хората къмъ миръ и благоустройство; биватъ *економически предразсѣдци*, когато мислятъ, че извѣстна стопанска система единственно способствува върху благосъстоянието на хората и на богатството на страната; най-сетнѣ, биватъ *хигиенически предразсѣдци*, когато човѣкъ мисли, че извѣстно водение на живота

и постѣпентѣ му най-много спомагатъ за запазване на здравіето му. Върху тѣзи послѣднитѣ азъ искамъ да кажа нѣколко думи и то не за това, че туй е нѣщо ново, но по тази причина, че тѣзи предразсѣдци сж най-обикновени, най-чести и най-распространени, и за които най-често се говори. Азъ съмъ ги събралъ тука на едно за да могатъ по-лесно да се запомнятъ и за да се избавятъ отъ тѣхъ всѣкитѣ тѣзи, на които имъ е драго и скѣпо здравіето.

Разбира се, че нѣма да приказвамъ за разнитѣ чудни и безсмислени предразсѣдци на дивацитѣ, които противорѣчатъ не само на хигиената, но и на здравия смисълъ. Има хора, които си избиватъ двата предни зѣба, за да могатъ, по този знакъ, да се отличаватъ отъ звѣроветѣ; има и такива хора, които, като завързватъ родилницата подъ мишницитѣ, обвинсатъ я на дървето, за да роди по-лесно. И това, се вижда, прави се за отличаване отъ звѣроветѣ, които, вслѣдствие на природния си инстинктъ, раждатъ въ лежаче положение. Не липсватъ и такива, които не допускатъ родилницата да се оми въ течение на деветъ и повече дни — сжщо, вижда се, за отличаване отъ звѣроветѣ, които, пакъ вслѣдствие на природния си инстинктъ, постоянно, въ такива случаи, се чистятъ съ языка си. Ино е, че такива хора само съ това и се отличаватъ отъ животнитѣ, че не само не слѣдватъ на здравия смисълъ, но и на вроденитѣ си природни инстинкти. Върху такива хора и такива предразсѣдци не струва и да се говори; ще посоча само на нѣкои неправилни понятия върху здравозазнаването, сирѣчь на

хигиеническите предразсждъци, които, въ вреда на здравето, се слѣдватъ отъ много хора.

I. Отъ всичките мѣсни чорби винаги се снѣма иѣна, която се показва отъ горѣ, а между това тя съдържа най-хранителните части, сирѣчь бѣлковината, която, при понататъшното варене, се растопява въ чорбата.

II. За да готвятъ зеленъ бобъ и грахъ, обливатъ ги предварително съ врѣла вода и имъ снематъ кожицата; между това послѣдната механически раздражня стѣнитъ на стомаха и уголѣмява движенията му, чрезъ което се спомага за по-доброто храносмилане. Това е особено вѣрно за дѣцата, за които трѣбва да се грижимъ, щото стомахътъ имъ да навикне къмъ храна и да не бѣде твърдъ изнѣженъ. Този предразсждѣкъ относително дѣтиския стомахъ се поддържа и отъ иѣкои доктори и дѣцата порастватъ изнѣжени, тъй щото лесно се поболяватъ при най-малко неудобно-варима храна.

III. На болните отъ стомахъ и на старите хора обикновено съвѣтватъ да ѣдѣтъ рохави, меки, даже сурови яйца. Но това е голѣма физиологическа погрѣшка, защото рѣдкия бѣлтѣкъ само *следъ петъ часа* се образува въ *пептонъ*, а якия бѣлтѣкъ *не по-късно отъ 1¹/₂ часа*. Якия бѣлтѣкъ непосредствено се преобрѣща въ пептонъ, а рѣдкия предварително става *синтонинъ*, за което се иска доста време, защото *пепсинъ*, както е извѣстно, малко иѣщо пречи върху дѣйствието на солната киселина върху бѣлтѣка. Само по себѣ си се разбира, че на болните и стари хора трѣбва да улесняваме механическата работа на дѣвчието, чрезъ насичане якитъ яйца на дребни парчета, съ което ще имъ дадемъ едно удобно-варимо и хранително ѣдене.

IV. При всѣко трескаво състояние съ потъ или безъ него обикновено забраняватъ на болните да пиятъ студена вода или да стоятъ на студено мѣсто, до като не мине горѣщията на тѣлото. Този хигиенически предразсждѣкъ е твърдъ опасенъ за здравето, защото именно тогава най-лесно става настинката, когато тѣлото захваща да пестива, а когато то е горѣщо, въ време на треската, тогава болния безопасно може да

ѣде сладко морожено (замръзникъ), да пие студена вода и даже да се окѣпи въ такава, което много хора и правятъ, особено въ Россія, които излизатъ голи отъ горѣща баня и право се хвърлятъ въ студена вода. Трескавите болни много пѣти се спасяватъ отъ смъртта чрезъ лѣкуване съ студена вода.

V. Много хора считатъ чистенето на зѣбитѣ съ дървенъ пенелъ като най-добро средство, защото, освѣнъ гдѣто зѣбитѣ се считатъ добри, заедно съ това се унищожаватъ гнилостните вещества между зѣбитѣ. Ползата отъ дървениия пенелъ въ това отношение е нищожна, но ако и да бѣше най-превосходна, то предъ видъ на вредата, която докарва дървениия кюмюръ, той никакъ не трѣбва да се употребява. Вжгленния прахъ не чисти, не полира, но шпифува (дращи) зѣбитѣ, отъ което ставатъ на тѣхъ угължовидни брѣзни; сѣтиѣ, този прахъ боядисва краищата на десните въ зелено-синъ цвѣтъ, който не може вече да се опитожи съ нищо.

VI. Много хора считатъ за вредно прекратяването на потѣтъ, съ лошавата му миризма, на краката и подъ мишицѣтъ. Ако тѣлото престава да се поти, това е, на истина, вредно за здравето, но само тогава, когато *една третя частъ* на тѣлото се лишава отъ способността си да поти; но тъй като прѣститѣ и ступалата съставятъ само $\frac{1}{50}$ частъ отъ повърхността на всичкото тѣло, то смѣшно е даже да се помисли върху вредата отъ намаляване испотяването на краката. Колко хора си оставатъ живи, слѣдъ като се изгорѣ една частъ на тѣлото, при което се унищожаватъ потните жлѣзи и канали! Това е едно нагледно доказателство за безвредността отъ задържане на потѣтъ по негодѣните пространства на човѣческото тѣло. Сжщото се отнася и къмъ *болѣстния* потъ на краката, който се произвежда отъ паразитѣтъ.

VII. Повечето тѣжни жени мислятъ, че непраздността изисква безусловенъ покой. Между това обикновенното ходене и движения значително усилва мускулитѣ, чрезъ което се улеснява не само ражданието, но и правилността му, тъй като вертикалното

положение на жената най-добър съответствува на нормалните движения на плодът. Тази е причината, гдето селянските раждат много по-лесно, отъ колкото гражданските, които водят сѣдящъ животъ; *неправилните* раждания се срѣщатъ по-рѣдко у селенките.

VIII. Повечето селенки и гражданки мислятъ, че продължителното доение е полезно за дѣцата, а тъй сѣщо и за доилките, които презъ това време ужъ не могатъ да станатъ тѣжки. И първото и второто мѣние сѣ съвършено лъжовни, защото, слѣдъ 15 мѣсеца отъ време на ражданието, съставътъ на млѣкото вече не отговаря на потребителитъ на дѣтския организъмъ, който легка-полека ослабва и се подхвърга на болѣдуване, а майката не достига цѣлтъ си, защото доенето никакъ не гарантира отъ новата непраздностъ.

IX. Майките, като излишно се плашатъ да не настипатъ дѣцата имъ, покриватъ главитъ на послѣдните не само зимъ, но и лѣтъ. Това не само че сипра ръста на космитъ, но предизвиква още разнитъ струни по главата, отъ които дѣтето ослабва, лесно настипва и даже умира.

X. Има много хора, които сѣ навикнали да поситъ фанела подъ ризата не само зимъ, но и лѣтъ. На истина, фанелата влива въ себѣ си потътъ, чрезъ което избави хората, които нѣматъ нито време, нито възможностъ по-честичко да си премѣнятъ ризитъ, отъ неприятното осѣщанне на потътъ. Но такивата хора нѣматъ и възможностъ всѣмъ-дневно да премѣнятъ фанелата, която до толкова е напита съ потъ, щото раздражня кожата и предизвиква разни кожни болѣсти. Ако добавимъ къмъ това, че, отъ постоянното сгорѣщиванне, тѣлото става твърдъ чувствително къмъ настинката, то голѣмата вреда отъ носенето фанела ще стане явна за всѣкого.

XI. Безъ да се докачатъ религиозните догмати, — всичките дѣца, болни, стари и истъщени хора, и майките, които доятъ дѣца, иматъ пълно право да не държатъ поститъ, на което не ще противорѣчи нито единъ образованъ и благоразуменъ свѣщенникъ. Между това всичките тѣзи лица ѣдтъ почти четире мѣсеца въ годината (ако съ-

беремъ въ едно всичките постове) една постна, пехранителна и неудобоварима храна, чрезъ което често ставатъ жертви на този предразсѣдѣкъ, вслѣдствие истъщението на организмитъ си.

XII. Най-сетѣ, освѣнъ множеството други предразсѣдѣци, които направо сѣ вредни за здравето, има още много такива, които се отнасятъ къмъ избора на храната. Азъ ще посоча само на единъ, твърдъ рѣдки и съвършено неоснователенъ предразсѣдѣкъ: много хора съ удоволствие ѣдтъ раци, миди, охлюви и др. такива, но съ отвращение глѣдатъ на костенуркитъ и зеленитъ жабн, които се хранятъ исклучително съ растителна храна. Костенуркитъ даватъ една превъсходна на вкусъ, удобно-варима и хранителна чорба, която въ нищо не се отличава отъ тая, приготвена отъ кокошка. Разбира се, че къмъ чорбата трѣбва да се добавятъ разни вещества за вкусъ, като: лаврови листа, лукъ, английски пиперъ и т. н., но никакъ не мента или други мирисливи трѣви, които правятъ вкусътъ на чорбата неестественъ и даже противенъ. Ако би да нѣмаше този предразсѣдѣкъ, при голѣмото число костенурки въ България, всѣкий би ималъ даромъ една прекрасна на вкусъ и питателна храна.

Отъ лабораторията на Медицинскій Сѣвътъ.

Нѣколко думи за винопроизводството и за най-важните съставни части на нѣкои отъ Сѣверно-Българскитъ вина.

Отъ А. Търпентъ и А. Найдескичъ.
(Край.)

Слѣдъ като казахме нѣколко думи отдѣлно за по-главнитъ способи на подправянето вината, ний трѣбва да спомѣнемъ и още за практикуемия по нѣкои мѣста, примѣръ въ Франция и Гърция, способъ на гипсуване вината. Този способъ примѣнява се исклучително къмъ червенитъ вина и сѣ нищо не може да бѣде оправданъ. Спорѣдъ нашето мѣние, правителствата на всѣкъ трѣбва да го забранятъ, защото той измѣ-

нява съставътъ на вината, вслѣдствие обмѣнното разложение помежду сѣрнокиселия варъ (гипсъ) и киселъ виннокаменнокиселия калъ и образуването на сѣрнокиселъ калъ отъ една страна и винпокаменнокиселъ варъ отъ друга, отъ които първия остава въ растопенъ видъ въ виното, а втория, като мѣчно растопимъ, се отдѣля. Въ Германия винариятъ се подлага на отговорностъ, ако количествата на сѣрнокиселъ калъ надмива въ вината извѣстни граници, а особно въ тѣй нарѣчени медицински вина, понеже дѣйствието на сѣрнокиселия калъ се счита за вредително на организмътъ.

Въ приложенната таблица привеждаме данни отъ изслѣдванитъ отъ насъ 51 шишета разни видове бѣли и червени вина отъ разни окрѣзи въ Сѣверна България. — За способитъ на опредѣлениата отдѣлнитъ съставни части гаддай 34 брой отъ «Държавенъ вѣстникъ» за настояща година.

Считаме за приятенъ долгъ да исбажемъ нашата благодарностъ и признателностъ на всичкитъ гг. аптекари и доктори, както и на всичкитъ винари, които предоставиха безплатно въ распорѣжданieto ни вина за изслѣдване, като изразяваме особна благодарностъ на слѣдующи гг. аптекари: Г. *Белизаръ Якововъ*, *Петръ Апостолидисъ* и *Николай Зельцеръ*, които не само безплатно доставиха вината, но и разноскитъ по доставяннето имъ до София зеха върху себѣ си.

Въ краятъ считаме за нужно да убажемъ источницитъ, съ които ние се ползувахме при съставяннето на този конспектъ.

1) *Albert Hilger. Vereinbarung betreffs Beurtheilung und Untersuchung von Nahrungs- und Genussmitteln*, 1885 г.

2) *Ф. В. Пэви. Учение о пищѣ*, 1876 г.

3) *J. König. Die menschlichen Nahrungs- und Genussmitteln*, 1880 г.

4) *Elsner. Die Praxis des Nahrungsmittel-Chemiker*, 1882 г. и

5) *Лабораториятъ рапортъ*, напечатанъ въ 34 и 42 бр. на «Държавенъ вѣстникъ», 1887 г.

Върху хеморроиди и хеморроидически болѣсти.

Отъ д-ра Яни Валинда,

въ Варна ¹⁾.

Хеморроиди се нарича въ медицината всѣко ненормално състояние на тѣлото, при което има много кръвъ въ хеморроидическитъ съсѣди, които се намиратъ по дължината на испразднителния органъ; а хеморроидически болѣсти се наричатъ всичкитъ веществени промѣнени и функционални (служебни) разбърквания, които произхождатъ отъ събирането на тая кръвъ, или въ цѣлото тѣло, или въ нѣкои само органи, лежащи близу или далечъ отъ испразднителния органъ.

Етимологически думата хеморроиди трѣбвало би да означава само кръвотечението отъ хеморроидическитъ съсѣди, на което причината е спиранието на кръвта въ съсѣдитъ, отъ което се тѣ напълнюватъ. Това може би да е разбиралъ и Аристотелъ, когато казвалъ, че хеморроиди биватъ и отъ поздритъ, и отъ ануса (задня дупка) и даже нѣкой път въ устата.

Но понеже това кръвотечение, когато го има, е най-главния знакъ на тая болѣстъ, а пъкъ когато го нѣма, не слѣдва, че и тая болѣстъ не съществува, то днесъ хеморроиди наричатъ всѣко не естествено положение на хеморроидическитъ съсѣди отъ събирането на кръвта. Хеморроидитъ се образуватъ по слѣдующий начинъ: кръвта, като се исхвърля отъ сърдцето, толкозъ по-малко тече, колкото се отдава отъ тоя органъ; отъ това случватъ се кръвоспирания въ долнитъ краища (въ позѣтъ), въ артериятъ, въ венитъ, а и въ хеморроидическитъ съсѣди, чрезъ които ставатъ хеморроидитъ, за които ни е думата.

Отъ начало хеморроидитъ, догдѣто още кръвоспиранието е малко, нито безпокояватъ страдущия, нито пъкъ му даватъ и най-малкото подозрѣние за съществуването си; а постепенно като се уголѣмяватъ, причиняватъ нѣкаква си тѣжина при ануса, натягване и сърбелъ по крѣста и проч. А понеже една отъ причинитъ на хеморроидитъ е и набиранието на калътъ въ испразднителния органъ, който домѣкнива испразднуването, — затова хеморроидитъ при-

¹⁾ Тази статия, написана на грѣцки и преведена отъ г-на К. Караджовъ на български, ни е проведена отъ почитаемия авторъ при слѣдующето писмо: «Уважаемый коллеге, господинъ редакторъ! Понеже преди нѣколко дни, както помнете, бѣше станало едно научно разсѣкване върху хеморроидитъ, не ми се види безцѣлно да обяви чрезъ вѣстникътъ Ви мнѣнието си за тая болѣстъ, защото мисля, че една такъва статия би била полезна не само на лѣкаритъ, но и за читателитъ Ви, тѣй като тая болѣстъ е твърдъ обикновена, а и езикътъ, който употребявамъ, е лекъ.» Авторъ.

чиняватъ най-странни нравствени и тѣлесни досаждания или дѣйствителни болѣсти. Болния отъ хеморроида перѣдко гладува и, да остане даже гладенъ нѣколко дни, чувствува стомаха си пълень; езика му показва съществуване нечистотии въ смѣлната цѣвъ, чрезъ което той много нарѣдко се задоволява и отъ най-вкуснитѣ и добри ястия; много пѣти става замисленъ (меланхоличенъ) безъ причина; а пѣкъ другъ пѣтъ чува, мириши, вжда или чувствува въ тѣлото си нѣща, които въ същностъ ги нѣма; много пѣти му се случаватъ и дѣйствителни болѣсти, като: кръвоотбирания въ разни други органи, главоболие, омайване на главата, тупание въ сърдцето, кръвоплюение или болки, които тѣжатъ на разни части по гърдитѣ. Затова мнозина, които болѣдуватъ отъ тая болѣстъ, мислятъ, че иматъ охтика или друга нѣкоя сериозна болѣстъ. Чести знакове на хеморроидитѣ сѣ: чувствуване голѣма топлина при ушитѣ, бузитѣ и дланитѣ, които дѣйствително нѣкой пѣтъ сѣ по-топли и по-червени. Тия общи знакове траятъ нѣколко дни само, отъ три до четире, или до колкото трае и надуването или напъливането на хеморроидическитѣ съсѣди, което предизвиква и спомага на надуването, а послѣ, постепенно, всичко това се губи и пакъ, въ опредѣлени или неопредѣлени периоди, се явява. У нѣкои пѣкъ, намѣсто всичко това, съществува една продължителна меланхолия (печаль), чувствуване товаръ въ стомаха, лишние отъ охота за яденіе и неправилностъ въ ходеніето по-вънъ; това състояние обикновено трае повече дни, а понякога даже, особено презъ времето на равноденствието, може да се продължи цѣли недѣли, а даже и цѣлъ мѣсець. Много пѣти, догдето преди не съществувахе никакъвъ апетитъ, явява се той и се увеличава; и перѣдко тогава хранитѣ, за които въобще е извѣстно, че мѣчно се смилатъ, болѣдующий отъ тая болѣстъ лесно ги смиза; по нѣкога даже, подиръ яденіето на таквато ястия, а особено подиръ нѣкое нравствено увеселение, съвсѣмъ изчезватъ и болкитѣ, но подиръ отъ една ничтожна причина, явяватъ се пакъ изново. А когато събиранието на кръвта въ хеморроидическитѣ съсѣди достигне вече най-голѣмий си размѣръ, то тѣжната, която се осѣщаше по преди, се преобрѣща въ дѣйствителна болка, която по-нѣкога бива силна и причинява трѣска; а болния тогава, освѣнъ голѣмата тѣжнина и тѣсеніе, усѣща и болка, като че му се забива перонъ, другъ пѣтъ — като че му се доближава разгорѣщено желѣзо, и най-послѣ — като че сѣди върху трънѣ. Често болния усѣща млечнотия въ испражняването, отъ което или се распухва нѣкой хеморроидически съсѣдъ, пълень съ кръвъ, която тече изобилно чрезъ испражднителния органъ, като излизатъ

заедно и други непотрѣбни части, бодисани даже отъ кръвъ, или пѣкъ излизатъ само твърди остатѣци и, отъ млечнието да се истърватъ, отѣсватъ се и парчета отъ покривкитѣ на хеморроидическитѣ съсѣди, и тутакси почива да капи или да тече кръвта отъ хеморроидическитѣ съсѣди. Тоя видъ на хеморроидитѣ се нарича бѣли хеморроида.

При това не е излишно да забѣлжимъ, че напъливането на хеморроидическитѣ съсѣди и другитѣ знакове на хеморроидитѣ се повтарятъ въ опредѣлени времена, а особено всѣки мѣсець, подобно както и мѣсечното очистение, а у нѣкои всѣки петнадесетъ дена. Доста забѣлжително още е, че хеморроидическитѣ досаждания ставатъ по-явни презъ времената на равноденствието.

А спорѣдъ мѣстото, на което стоятъ напъленитѣ вече хеморроидически съсѣди и спорѣдъ видѣтъ си, течни или не, даватъ се на хеморроидитѣ и различни имена: въ трѣшши се наричатъ онни, които се напиратъ вътрѣ въ чървата; въ ншии, що сѣ взитъ отъ него; отворени — тии, отъ които, въ опредѣлени и неопредѣлени времена, тече малко кръвъ; слѣпни, когато се напъливатъ съсѣдитѣ и причиняватъ горѣописанитѣ общи и частни явления, но не излиза кръвъ, които, като стои въ същото мѣсто презъ нѣколко дни, или въ обикновенни си пѣтъ и на болния му малко улесва, но за малко време. Презъ времето на напъливането на хеморроидическитѣ съсѣди, или презъ времето на хеморроидическитѣ явления, не е за рѣдкостъ да види човѣкъ течене на кръвъ и отъ разни други части на тѣлото, като: отъ носъ, зѣби, па даже отъ ушитѣ и отъ цицитѣ. При тѣзи признаци ставатъ явни горѣказанитѣ общи явления, които произлизатъ въобще отъ неправилното кръвообращение въ корема, особено въ системата на венитѣ (жилитѣ), а въ частностъ — отъ съществуването млечнотии при испражняването и отъ събиранието на кръвта.

Причини.

Причинитѣ на хеморроидитѣ и на хеморроидическитѣ съсѣди сѣ много. Тѣ раздѣлятъ се на 2 класса: на приготовителни и послѣдующи.

а) Приготовителнитѣ причини се напиратъ въ самата направа на човѣшкото тѣло и мѣстото на хеморроидическитѣ въ него съсѣди, които сѣ въ тѣлото най-долнитѣ съсѣди; а по причина на това, и особено отъ правия строежъ и вървежъ на човѣческии родъ кръвта въ хеморроидическитѣ съсѣди, чрезъ удѣлното си тѣло, по-лесно слиза, а отъ хеморроидическитѣ жили по-мѣчно възлиза; затова хеморроидическитѣ жили се надуватъ по-често, отъ колкото хеморроидическитѣ артерии. Ето защо, прочее, у дѣцата, които още не ходятъ съ крака,

тая болѣсть или съвѣтъ не съществува, или пъкъ е рѣдкостъ; сѣщо у четиреногитѣ животни, тая болѣсть съвѣтъ и нѣма. Другата приготвителна причина е наследствена: много на рѣдко ще видимъ, щото чеда на хеморроидческитѣ родители да не страдаятъ отъ хеморроиди. Трети и най-важна причина е начина на живѣяннето, а особено учението и занимаваннето съ серпозни и мѣчни въпроси; затова на-рѣдко се намиратъ учени мѣжбе — а особено на истока, гдѣто съществува една немърливостъ къмъ гимнастиката — които да не страдатъ отъ хеморроиди. Най-послѣ, най-силната приготвителна причина е и честото употреблѣниена силни очистителни (особенно аloe) и клизми (тулумби). Отъ това всѣкий лесно разбира предата, която принася честото употреблѣние на очистителни, когато нѣма за него нужда. Като на приготвителни причини, нека още се глѣдатъ афродитскитѣ страсти, многофденнето и извънрѣдно честото употреблѣне на сухи, тѣлсти и солни храни.

б) Послѣдующитѣ причини за развитието на хеморроидитѣ сѣ: 1) напиранъето не-потрѣбни части (калъ) въ испразднителния органъ; тия части, колкото по-твърди и колкото отъ по-твърди храни сѣ, толкозь повече спомагатъ на появяванъето на хеморроидитѣ; 2) многото стисканъе корема съ поиясъ, нееластиченъ или носенъето около корема тѣжини, като: оръжие или парнъ; 3) всѣко нѣщо, което тѣжи на органитѣ по корема; затова женитѣ, ако и да страдаятъ отъ хеморроиди по-малко, нежелн мѣжбетѣ, по причина ежемѣсечното си крѣвотечение, все пакъ, въ послѣднитѣ мѣсеци на трудността си, страдатъ и тѣ не по-малко отъ мѣжбетѣ, а даже и повече; освѣтъ това, сѣщото дѣйствио има и всѣко друго натигване по корема, като надуванието на бѣлитѣ дробове, или появяванъето на камъкъ въ пикочнии мѣхуръ, или пъкъ съществуване нѣкоя надутостъ въ корема; 4) като причина нека се счита и всѣко друго нѣщо, което осажда трудолюбивъ човѣкъ на бездѣятелностъ, нечистия въздухъ, употреблѣннето твърда храна, влажната и мъгловита атмосфера и употреблѣннето не прѣсна вода. Нѣкон отъ тия обстоятелства се случватъ у затворницитѣ, или у пътницитѣ по море.

Предпазване.

Предпазванието на хеморроидитѣ не е излишно нѣщо, макаръ на рѣдко може човѣкъ да умре отъ хеморроиди само; но колкото безопасна и да е тая болѣсть, толкозь и по-мѣчно се лѣкува тя, — особено ако се продължи много време и, по нѣкон случайни обстоятелства, не могатъ да се отстранятъ причинитѣ. Колкото по-скоро и по-лесно, прочее, лѣкаря или болния може да отстрани причинитѣ на

тая болѣсть, толкозь и по-лесно се лѣкува тя; много пѣти даже самото отстранение на причинитѣ съставлява лѣкуванието. За труднитѣ жени доктора може съ увѣренне да се искаже, да ли хеморроидитѣ ще се изцѣрятъ послѣ ражданието; у старитѣ хора коренното излѣкуване на тая болѣсть мѣчно се постига, но и у тѣхъ доктора може да умали досадителността отъ страданията на хеморроидитѣ, а по-нѣкогажъ даже, като работи съ постоянство, може коренно да излѣкува тая болѣсть, ако се отстранятъ причинитѣ, които сѣ и предизвикали и я запазватъ.

Лѣкуване на холерата

Спорѣдъ проф. Арн. Кантапи,

въ Неаполь.

Прев. В. Долукиойски.

(Край.)

Трѣбва да се опитатъ и други дезинфекцирующа средства за ентероклизма, като напр. тимолъ, kali hypermanganicum, ferrum sulfuricum и др. т. Само по многочисленнитѣ спорѣдъ обстоятелствата видоизмѣненни, наблюдавания може да се дойде до това, кое отъ дезинфекцирующитѣ средства заслужва по-голъмо предпочтене.

Може би ще могатъ се изнамѣри за дезинфекции още и други, при холерата подходящи и по-малко опасни за организма средства, отъ колкото горѣпомѣнатитѣ. Азъ разбирамъ такива средства, къмъ които имамъ по-голъмо довѣрие и надежда, че тѣ ще се укажатъ на практика дѣйствително способни да дезинфекциратъ чрввата, но въ сѣщото време безъ опасностъ за организма на болния.

Имайки предъ видъ, че холерния микробъ, за да може свободно да се развива и размножава, трѣбва да има алкалическа течностъ, че съдържимото се въ чрввата, въ които той се развива и така силно размножава, всѣкога има алкалическа реакция, — азъ мисля, че може да се въспрѣпятствова на размноженнето му, ако успѣемъ направн кисело съдържимото се въ чрввата. Ако разведеннитѣ киселини често убиватъ или поне парализиратъ холерния микробъ, то ний трѣбва да ги считаме за сѣщиски дезинфекцирующа средства, способни да уморятъ микроба въ чрввата, безъ всѣкаква опасностъ за организма. За ввождане въ чрввата разведеннитѣ киселини въ потрѣбното количество ни служи ентероклизма отъ топѣлъ растворъ на солена киселина (примѣрно 2—10 грамма на 2 литри вода) или отъ растворъ на чиста млѣчна киселина (5—20—50 грамма на 2 литри

вода) или отъ танина (3—6 грамма на 2 литри вода).

Презъ времето на холерната диаррея, Раулусси и Perli въ много случаи сж получили блѣскавъ резултатъ отъ клистири (*Acidi tannici 3,0, gummi arabici 50,0, tincturae opii simplicis gtt. 30—50, infus. fl. chamomill. 2000,0*), тъй щото почти нѣмало нужда отъ подкожни инжекции, разбира се, когато загубитъ не сж били още значително голѣми. И дѣйствително, подобенъ растворъ съгрѣва, дезинфекцира съдържащото се въ чървата и го прави кисело, като същевременно успокоява и спира диарреята съ стипчивато си дѣйствие по-добрь, отъ колкото всички други средства.

Отъ казанното до сега излиза, че до като е думата само за холерната диаррея, може съ пълно довѣрие да се очаква успѣхъ отъ абортивното (което пресича) лѣкуване. Болния трѣбва отъ самото още начало на заболяването си да лѣгне и се заве добрь, за да може се испоти; да пие горѣщъ чай съ ромъ или конякъ и съ аѣионъ (*tinctura opii*) и да приема аѣионъ въ топли ароматически настойки отъ лай-лай-кучица, мелиса, кропъ, тарчинъ и др. т.; за пиене да употребява лимонадъ отъ солена, млѣчна и лимонна киселини съ конякъ (лимоненъ сокъ, безъ захаръ, въ преварена вода).

Въ това време клистира (ентероклизма), приготвенъ отъ топлъ растворъ танинъ съ аѣионъ, дѣйствува най-добрь и заслужва предпочтение предъ всички други средства, които сж се употребявали до сега за прекратяването или спирането на холерната диаррея.

Ний на пълно сме убедени, че подобно абортивно лѣкуване, примѣнено на време, ще намали числото на тѣжкитъ холерни случаи до минимумъ.

Ако е настѣпило изсѣхването на тканитъ, то се изисква: 1) да се поддържа живота съ подкожни инжекции (църкания), въ голѣмо количество, на алкалически-солени разтвори и 2) да се дезинфекциратъ чървата непосредствено чрезъ омивание съ голѣмо количество дезинфекцирующии водни разтвори на киселинитъ, които сж истоплени до 39—40° C. и введени съ помощта на *Enteroclysm*.

Допълнение.

Въ статията си „*Giftigkeit der Cholera bacillen*“, профессора Кантани, на основание многобройнитъ опитвания върху животнитъ и наблюденията върху холернитъ болни, потвърждава на пълно горнитъ си заключения. Спорѣдъ него, холернитъ микроби сж сами по себѣ си отровни; слѣдъ смъртта си, тѣзи микроби, като се всмукватъ въ чървата, дѣйствуватъ сжщо така отровително, както и обикновенитъ

гѣби. Другитъ теории за отровителното дѣйствие на микробитъ: птоманитъ и ензимитъ (отдѣляния на микробитъ) — проф. Кантани счита още не доказани и намира за вѣрно само това, че колкото повече отъ холернитъ микроби се намира въ чървата, толкова повече се образува холерната отрова.

Колкото за лѣкуването на холерата, проф. Кантани обърща внимание на общенѣзнито наблюдение, че тѣзи хора, които се занимаватъ съ приготвяне на кожи, на-рѣдко страдатъ отъ холерата. Сжщото наблюдение е направено и презъ послѣдната епидемия на холерата въ Неаполъ, макаръ заведенитъ на приготвяющии кожи сж се намирали въ тѣзи части на града, които най-много сж пострадали отъ холерата. Причината на това явление се отдава на това обстоятелство, гдѣто тѣзи работници иматъ винаги работа съ дѣбова киселина, тъй — като приготвяющитъ кожи за рѣкавички, при което (приготвяние) тази киселина не се употребява, болѣдуватъ отъ холерата тъй често, както и другитъ хора.

Водимъ отъ горното наблюдение, проф. Кантани отъ 1870 година е захваналъ да употребява за клистири (тулумби) дѣбовата киселина (*acidum tannicum*) при всевъзможнитъ болѣсти на чървата и я препорѣчва за лѣкуването на холерата. За промиванията се употребява обикновенния прригаторъ¹⁾, който съдържа 2—3 литри врѣла топла вода, въ които се туря отъ 3 до 10 грамма дѣбова киселина и се прибавя още 30 до 50 грамма замѣкъ и отъ 10 до 30 капки аѣиона настойка.

Успѣхътъ отъ тѣзи клистари, които проф. Кантани нарича енто-еро-клизми (чървини тулумби), е поразителенъ: честия и млчителенъ сюрگونлюкъ се пресича вътрѣ въ 6—12 часа, а слѣдъ четире или петъ тулумби диарреята се пресича съвършено и послѣдва оздравяние. Колкото по-рано се правятъ тѣзи промивания, толкова по-сигуренъ е успѣхътъ. Спорѣдъ думитъ на проф. Кантани, този способъ за лѣкуването на холерата е сега много распространенъ въ Италия и населението има къмъ него голѣмо довѣрие, което показва, че това лѣкуване, на-истина, докарва полза²⁾. 0.

С М Ъ С Ъ.

— Най-малкото медицинско дружество въ свѣта се намира въ гр. Варна. То се състои всичко отъ деветъ дѣйствителни члена; то си има: председателъ, подпредседателъ, ковчежникъ-библиотекаръ и членъ-секретаръ; освѣтъ

¹⁾ Гл. „Здравие“, 1886, стр. 166.

²⁾ „Deutsche Medicinische Wochenschrift“, 1886, № 45

това си има редакционен комитетъ, който издава едно научно-общедостъпно списание. За съдания това дружество не държи почти никакви, а изборитъ не сѣ станали почти отъ три години насамъ. Желаетъ добъръ успѣхъ и развиване на това лилнпуть-дружество.

И Сърбското правителство поканило мнозина руски лѣкари да заематъ медицински длъжности въ войската и по болницитъ. Лѣкаритъ, които идатъ въ Сърбия, получаватъ високо възнаграждение (St. Pet. Med. Woch., 1887, № 3). Чудно е, какъ комшиятъ — Сърбия не взема примѣръ отъ България, която се обхожда безъ рускитъ лѣкари, а медицинската частъ върви като по медъ и масло.

— Една «земска управа» (окръжна комисия) въ Россия се е отнесла съ внимание къмъ нѣколко медицински факултети върху значението на тѣй нарѣченната гомеопатия (за която виждъ «Здравие», 1885 г., стр. 123). Получения на това питане отговорътъ е билъ, че тя не издържа никаква научна критика и не може да има никакво значение.

† Въ Одеската бактериологическа станция е умирѣлъ единъ боленъ отъ бѣсъ, който, преди смъртта си, като се намиралъ въ буйно състояние, ухапалъ доктора си Я. Ю. Бардахъ. Послѣдствие на това доктора, който и по-преди си билъ присаждалъ предпазителната материя, сега пакъ се присажда. За здравнето на почитаемия другаръ, и безъ предпазителното присаждане, не може да има страхъ, защото въ науката не е извѣстенъ нито единъ достоверенъ случай за предаването на бѣса отъ челоуѣка къмъ челоуѣка. («Врачъ», 1887 г., № 15.)

× Проф. Béclard, като дава отчетъ за парижскитъ студенти и студентки, казва: «като поклонникъ на опитванията, азъ искамъ, щото тѣ да бждатъ доказателни; бихъ искалъ, щото на женитъ да се разрѣши да бждатъ не само лѣкари, но и адвокати, съдии и депутати. Струва ми се, че резултатитъ отъ тѣзи опитвания въ най-широкия смисълъ биха излѣзли найубѣдителни и най-доказателни.» (Изъ «Le cours médical», «Врачъ», 1887 г., № 15.)

ОТГОВОРИ.

Г-ну 106. — Статията Ви не обнародвахме, защото не иде да ни хвалите въ нашия вѣстникъ. И въобще похвалата е излишна, — стига, че имаште позаа отъ вѣстника. — Никакви поръчки не приемаме.

Г-ну 195. Разбира се, че получихме стойността, когато Ви пратихме «Здравие» 1885 и 1886 г.

Г-ну 278. За намаляване на сливицитъ (apiculae) се препорѣчватъ всѣдневни гаргари

съ стипца и kali chloricum (по чайна лъжичка на една чаша вода). Прочее, глѣдай статията «Гнила жаба» въ «Здравие», 1886 г. По-нѣкогажъ, ако бадемитъ сѣ твърдъ голѣмъ, се изисква операция, която, ако се прави отъ вѣщъ докторъ, е съвсѣмъ безопасна.

ОБЯВЛЕНИЕ.

П О К А Н А.

Отъ 10 Юний т. г. въ София ще захване да се издава едно научно списание „Умъ“, което, въ сѣдинение съ издавания въ гр. Варна в. „Здравие“, ще излиза по веднѣжъ въ всѣки месецъ, въ отдѣлни книжки, подъ название :

„УМЪ и ЗДРАВИЕ“

и ще съдържа общедостъпни естествено-научни и медицинско-хигиенически статии, — при постоянното сътрудничество на доктора Борисъ А. Оксѣ.

Цѣната на това списание е седемъ лева за година и четири за полгодина.

Всичкитъ плативши цѣлогодишни абонати на в. «Здравие» ще получаватъ списанието «Умъ и Здравие» безплатно до Януарий 1888 год., а полугодишнитъ — до Августъ 1887 г.

Писма, пари и всичко, що се отнася до списанието «Умъ и Здравие» се адресирва така : Д. Иовеву — София.

Съ почитание,

Редакторъ-Издателъ : Д. Иовевъ.

София, 27 Май 1887 г.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

По нѣмание на средства (макаръ и да имаме нѣколко хиляди лева борчове по абонатитъ), принудени сме да прекратимъ изданието си. За туй се споразумѣхме съ редакцията на новото списание „Умъ и Здравие“, за да се испраща то, взимѣна на в. „Здравие“, до края на годината, на всичкитъ ни абонати. Тѣзи отъ тѣхъ, които и до сега още не сѣ платили за тази година, се умоляватъ да си издължатъ въ редакцията на „Умъ и Здравие“, въ София.

На повечето отъ предплатившитъ ни годишни абонати испратихме вече обѣщания имъ подарѣнь; останалитъ още спомоществователи, които ни сѣ предплатили за цѣла година, нанимъ да си получатъ направо отъ насъ подарѣкътъ, или, като искатъ да имъ се испрати той съ пощата, да проведатъ по единъ левъ за препорѣчанното му испращание и упаковка.

ТАБЛИЦА

за най-важнитѣ съставни части на мѣстнитѣ вина, изслѣдвани въ лабораторията на Медицинскій Сѣвътъ, отъ слѣдующитѣ градове: Кюстендилъ, Свищовъ, Варна, Видинъ, Плевенъ и Вратца.

Отъ кой градъ сж вината	Название на вината	Отъ кое лице сж доставени вината за изслѣдване въ лабораторията	Отъ коя година сж вината	Въ 100 К. Ц. вина при 15° С. се съдържатъ въ граммовъ.						Отъ кого сж изслѣдвани вината	Бѣлѣжна
				Удѣлно тѣгло (гж. стога)	% алкоолъ на тѣгло	% екстрактъ	° злата	% захаръ	% киселина		
Кюстендилъ	Бѣло	Отъ Коста Лѣкарски .	Отъ 1884 г.	0,9927	7,27	1,05	0,12	Слѣди	0,35	А. Тегартенъ	
	Червено	Отъ Спасъ Тумпаровъ	Отъ 1884 г.	0,9932	7,27	1,21	0,18	Сжщо	0,54	А.Найденевичъ	
Свищовъ	Червени	Отъ г. аптекаря Белизаръ Якововъ	Отъ 1881 г.	0,9906	10,46	1,53	0,17	0,08	0,45	А. Тегартенъ	
		Отъ сжщиятъ	Сжща	0,9904	10,46	1,58	0,16	0,08	0,49		
		Отъ г. доктора Моллова.	Отъ 1885 г.	0,9917	7,60	1,79	0,20	0,11	0,37	А. Найденевичъ	
	Бѣли	Отъ г. доктора Моллова	Отъ 1884 г.	0,9902	11,77	2,11	0,19	0,14	0,54	А. Тегартенъ	
		Отъ г. аптекаря Белизаръ Якововъ	Отъ 1884 г.	0,9916	9,36	1,20	0,13	0,06	0,60	А.Найденевичъ	
		Отъ сжщиятъ	Сжща	0,9916	8,86	1,16	0,13	0,06	0,57		
		Сжщо	"	0,9917	9,71	1,31	0,18	0,04	0,52		
		Варна	Червени		Отъ 1878 г.	0,9947	9,21	2,66	0,21	0,45	
	Отъ 1881 г.			0,9905	9,86	1,38	0,18	0,11	0,39		
Отъ г. аптекаря П. Апостолидисъ	Отъ 1880 г.			0,9945	8,93	1,90	0,21	Слѣди	0,48	А.Найденевичъ	
	Отъ 1884 г.			0,9952	7,53	1,70	0,19	Слѣди	0,63		
Бѣли			Отъ 1880 г.	0,9885	11,46	1,35	0,13	0,20	0,49	А. Тегартенъ	
			Отъ 1880 г.	0,9986	11,46	1,49	0,125	0,14	0,49		
	Отъ г. аптекаря Апостолидисъ		Отъ 1884 г.	0,9919	9,71	1,20	0,12	0,07	0,52	А.Найденевичъ	
			Отъ 1884 г.	0,9915	8,86	1,03	0,13	Слѣди	0,52		
Видинъ	Червени	Отъ винодѣльца Иванъ Здравковъ	Отъ 1880 г.	0,9925	9,71	1,87	0,17	0,13	0,64	А. Тегартенъ	
		Отъ винодѣльца Стефанъ Муратовъ	Отъ 1883 г.	0,9950	7,87	1,85	0,18	Слѣди	0,59		
		Отъ винодѣльца Петръ Дамяновъ	Отъ 1884 г.	0,9929	8,07	1,17	0,12	Слѣди	0,63		
		Отъ винодѣльца Тома Х. Цлевъ	Отъ 1883 г.	0,9921	9,50	1,62	0,17	0,14	0,60		
		Отъ винодѣльца Камень Лазаровъ	Отъ 1884 г.	0,9923	9,57	1,82	0,16	0,13	0,57		
		Отъ винодѣльца Петръ Дамяновъ	Отъ 1884 г.	0,9943	8,07	1,64	0,13	Слѣди	0,45		
		Отъ винодѣльца Х. Кръстовъ	Отъ 1884 г.	0,9942	8,07	1,72	0,14	Слѣди	0,38	А.Найденевичъ	
			Отъ 1885 г.	0,9951	6,57	1,61	0,19	0,11	0,38		
		Отъ сжщиятъ	Отъ 1883 г.	0,9928	7,63	1,89	0,20	0,07	0,53		
		Отъ Попъ Иванъ . . .	Отъ 1883 г.	0,9928	7,63	1,89	0,20	0,07	0,53		

Вината сж изслѣдвани въ августъ, септемврий и октомврий 1889 год.

Вината сж изслѣдвани въ августъ, септемврий и октомврий 1886 год.

Отъ кой градъ сж вината	Название на вината	Отъ кое лице сж доставени вината за изслѣдване въ лабораторията	Отъ кой година сж вината	Въ 100 К. Ц. вина при 15° С. се съдържатъ въ грамове.						Отъ кого сж изслѣдвани вината	Б ѣ л ж н а
				Удѣлно тегло (ж-стога)	% алкохолъ на тегло	% екстрактъ	° зота	% захаръ	% киселина		
Видинъ 1)	Бѣли	Отъ винодѣльца Х. Кръстоуъ Отъ винодѣльца Петръ Дамяновъ	Отъ 1879 г. Отъ 1884 г.	1,0073 0,9935	7,07 7,73	4,95 1,25	0,34 0,14	2,27 0,07	0,86 0,58	А. Тегартенъ	
П л ѣ в с е н т 2)	Ч е р в е н и	Отъ винодѣльца Х. Шоповъ	Отъ 1881 г.	0,9948	8,93	2,32	0,23	Слѣди	0,53		А. Тегартенъ
		Отъ сжщиятъ	Отъ 1884 г.	0,9926	9,21	1,84	0,18	Слѣди	0,38		
		„ „	Отъ 1882 г.	0,9971	11,75	3,77	0,30	0,18	0,64		
		„ „	Отъ 1882 г.	0,9972	11,23	3,42	0,32	0,71	0,56		
		Отъ винодѣльца Апостолъ Костовъ	Отъ 1881 г.	0,9912	11,69	2,25	0,21	0,71	0,38		
		Отъ винодѣльца Х. Шоповъ	Отъ 1881 г.	0,9950	8,64	2,12	0,23	Нѣма	0,75		
		Отъ сжщиятъ	Отъ 1882 г.	0,9904	12,15	1,92	0,20	0,05	0,49		
		„ „	Отъ 1882 г.	0,9927	9,93	2,06	0,21	0,11	0,68		
	Отъ винодѣльца Апостолъ Костовъ	Отъ 1884 г.	0,9914	12,15	2,40	0,18	0,16	0,26	А. Найденовичъ		
	Бѣли	Отъ винодѣльца Х. Шоповъ	Отъ 1883 г.	0,9906	10,08	1,45	0,13	0,15	0,45	А. Тегартенъ	
		Отъ сжщиятъ	Отъ 1883 г.	0,9886	11,69	1,55	0,15	0,11	0,53		
		„ „	Отъ 1883 г.	0,9894	11,15	1,37	0,15	0,13	0,64		
		„ „	Отъ 1883 г.	0,9904	10,23	1,32	0,14	0,08	0,49		
		Отъ винодѣльца Томовъ	Отъ 1884 г.	0,9922	8,86	1,60	0,18	0,07	0,45	А. Найденовичъ	
В р а т ц а 3)		Бѣли	Отъ винодѣльца Николаевъ	Отъ 1879 г.	0,9922	11,36	2,38	0,226	0,08	0,45	А. Тегартенъ
	Отъ винодѣльца Пв. Шикерджиевъ		Отъ 1883 г.	0,9910	8,71	1,21	0,13	Слѣди	0,49		
	Отъ сжщиятъ		Отъ 1883 г.	0,9918	9,57	1,48	0,15	0,08	0,68		
	Отъ винодѣльца Николаевъ		Отъ 1884 г.	0,9897	9,86	1,11	0,10	0,06	0,41		
	Ч е р в е н и	Отъ винодѣльца Николаевъ	Отъ 1883 г.	0,9908	10,38	1,75	0,157	0,04	0,62	А. Найденовичъ	
		Отъ винодѣльца Василевъ	Отъ 1884 г.	0,9953	10,54	1,38	0,12	0,11	0,43		
		Отъ сжщиятъ	Отъ 1885 г.	0,9938	10,15	2,18	0,20	0,06	0,43		
		Отъ винодѣльца Пв. Шикерджиевъ	Отъ 1884 г.	0,9946	8,07	2,21	0,19	0,11	0,38		
	Отъ сжщиятъ	Отъ 1884 г.	0,9918	10,08	1,72	0,13	0,05	0,49			

Всички вина сж изслѣдвани въ августъ, септември и октомври 1886 год.

- 1) Видинскитѣ вина сж доставени отъ аптекаря Яковъ Розсидаль въ Видинъ.
- 2) Плевенскитѣ вина сж доставени отъ г. аптекаря Николай Зельцеръ въ Плевенъ. 3 бут. отъ Плевенскитѣ вина съдържатъ абсинтинъ, който е откритъ по способа на Драгендорфа, предложень отъ послѣдния за изслѣдванieto на горчивитѣ вещества въ бирата. Всички 3 бутилки сж отъ Х. Шоповъ.
- 3) Вратчанскитѣ вина сж доставени отъ аптекаря Писнеъ Рагозинскій въ Вратца. —